

Udtalelse vedrørende fortolkning af aldersreglerne

(Til samtlige adoptionssamråd og samrådssekretariater)

Adoptionsnævnet har modtaget en forespørgsel fra et samrådssekretariat vedrørende fortolkning af aldersreglerne. Forespørgslen vedrørte henholdsvis:

1. Anvendelsesområdet for aldersdispensation i medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1,
2. Muligheden for at kombinere de enkelte dispensationsmuligheder.

Forespørgslen var foranlediget af to konkrete sager.

Adoptionsnævnet har hørt Civilretsdirektoratet i sagen.

Vi skal herefter bemærke følgende:

Ad 1) Godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1:

Samrådet havde i denne sag været i tvivl om, hvorvidt dispensationsmuligheden i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, kunne gradueres eller om der alene kunne gives dispensation i medfør af denne bestemmelse til et barn i alderen 0-36 måneder.

Adoptionsnævnet anførte i høringen til Civilretsdirektoratet følgende:

"...

I den første sag afslog samrådet at dispensere fra aldersreglerne, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6.

Ansøgeren var på ansøgningstidspunktet 49 år, mens ansøgerinden var 35 år. Der søgtes om godkendelse som adoptanter til et barn eller et søskendepar i alderen 3-6 år.

Nævnet dispenserede fra alderskravet med henblik på forundersøgelse til et barn eller et søskendepar i alderen 4-6 år, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1.

Nævnet lagde ved afgørelsen navnlig vægt på, at aldersforskellen mellem et barn på 4 år og ansøgerinden ville være ca. 31 år, mens aldersforskellen mellem barnet og ansøgeren ville være ca. 45 år. Da aldersforskellen mellem ansøgerinden og et barn på 4 år ville være væsentlig mindre end 40 år var betingelsen for dispensation i godkendelsesbekendtgørelsens § 6 opfyldt, når samtidig hensås til ansøgerens alder.

Adoptionsnævnet havde ikke derved taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt ansøgerne i øvrigt opfyldte de generelle betingelser i godkendelsesbekendtgørelsens § 6-8, eller om de i øvrigt var i besiddelse af de

ressourcer, der kræves for at adoptere et større barn, et barn med et psykisk eller fysisk handicap, eller risiko herfor, eller to eller flere søskende.

Amtet forespørger på denne baggrund, om praksis herefter er, at der kan gives aldersdispensation til et par med stor aldersforskel, uanset hvor gammel den ældste ansøger er, så længe aldersforskellen mellem den ældste ansøger og barnet ikke overstiger ca. 45 år.

I vejledning om international adoption fremgår om dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 1:

"Efter godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, er der mulighed for at fravige den ovenfor omtalte 40 års-regel i tilfælde, hvor den ene ægtefælle aldersmæssigt overskrider grænsen på maksimalt 40 års aldersforskel mellem ansøger og barn, mens den anden ægtefælle er noget yngre.

Bestemmelsen giver kun mulighed for at fravige alderskravet i forhold til den ene af ægtefællerne. Hvis begge ægtefællers alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, kan der ikke gives dispensation fra alderskravet i medfør af denne bestemmelse.

Det er en forudsætning, at den anden ægtefælle er noget yngre. Dette skal forstås således, at aldersforskellen mellem den yngste ægtefælle og barnet skal være noget under 40 år og 364 dage.

Det vil bero på en konkret vurdering, hvornår den yngste ægtefælle kan siges at være "noget yngre". Ved vurderingen heraf bør det bl.a. tillægges betydning, i hvilken udstrækning den ældste ægtefælle overstiger den almindelige aldersregel, hvilken godkendelse, der ønskes samt omstændighederne i øvrigt. Der kan ikke i almindelighed stilles krav om, at den yngste ansøger skal være tilsvarende yngre.

Der bør normalt ikke ske godkendelse til adoption af et lille barn i alderen 0-36 måneder, hvis den ældste ægtefælle er over 45-46 år. Dette gælder uanset hvilken alder den yngste ægtefælle har. Som det fremgår, er aldersgrænsen ikke absolut, men kan fraviges efter en konkret vurdering".

Som det fremgår ovenfor, er dispensationsmuligheden efter § 6, stk. 2, nr. 1, relativ forstået på den måde, at dispensation gives ud fra en vurdering af *aldersforskellen* mellem ansøgerne og barnet. Dog fastslås det samtidig, at der ikke normalt kan ske godkendelse til adoption af et lille barn, hvis den ældste ægtefælle er over 45-46 år.

Adoptionsnævnets vurdering vil herefter være, at der ikke er hjemmel til at anlægge en praksis, hvorefter dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 1, er begrænset til at vedrøre godkendelse til barn i alderen 0-36 måneder. Hvis den ældste ægtefælle er under 45-46 år ældre end barnet, mens den anden ægtefælle er "noget yngre" end 40 års aldersforskel, vil der som hovedregel kunne gives dispensation til adoption af et større barn efter denne bestemmelse.

..."

Civilretsdirektoratet har erklæret sig enig i denne fortolkning og har i øvrigt bemærket følgende:

"Alderskravene er som bekendt nærmere reguleret i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, hvoraf bl.a. fremgår følgende:

"§ 6. Det er en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år.

Stk. 2. Betingelsen i stk. 1 kan dog fraviges, hvis

1) kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre, eller

2)..."

Bestemmelserne i bekendtgørelsens § 6 tilsigter at udmønte de intentioner, der lå bag den seneste ændring af adoptionsloven. Af forarbejderne hertil fremgår det bl.a., at udgangspunktet for aldersreglerne fortsat bør være, at der på ansøgningstidspunktet ikke må være mere end 40 års aldersforskel mellem ansøger og barn. Samtidig lægges der dog op til, at alderskravene bør lempes i en række nærmere angivne situationer.

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget, afsnit 6.3., anføres det således bl.a., at "en vis fleksibilitet i aldersreglerne er forsvarlig i tilfælde, hvor den ene ansøger er ældre end 40 år, hvis den anden er noget yngre. Hvis den ene ægtefælle er over 45-46 år, bør godkendelse til adoption af et lille barn dog efter Justitsministeriets opfattelse normalt ikke ske, ..."

Af Justitsministeriets svar på spørgsmål 54 fra Folketingets Retsudvalget fremgår endvidere følgende:

"Særligt med hensyn til alder bør det understreges, at adoptionslovgivningen ikke - heller ikke som udgangspunkt - opstiller en fast aldersgrænse for adoptanter, men alene en grænse for, hvilken forskel i alder der normalt bør være mellem adoptant og adoptivbarn.

Hertil kommer de lempelser, som lovforslaget indebærer, jf. ovenfor. Det skal i den forbindelse fremhæves, at den aldersgrænse på 45-46 år, der ved adoption af et lille barn opstilles i tilfælde, hvor den anden ægtefælle er noget yngre, ikke er absolut, men vil kunne fraviges efter en konkret vurdering. Der henvises til pkt. 6.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger".

Efter direktoratets opfattelse følger det således af ordlyden i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, samt lovens intentioner i øvrigt, at dispensationsmuligheden ikke kan begrænses til alene at vedrøre godkendelse af børn i alderen 0-36 måneder, men at der derimod må tages udgangspunkt i aldersforskellen mellem ansøgeren og barnet.

Direktoratet finder i den forbindelse anledning til at bemærke, at der hverken i godkendelsesbekendtgørelsen eller i forarbejderne til loven er taget direkte stilling til, hvorvidt der gælder en øvre grænse for, hvor gammel man vil acceptere, at den ældste ansøger er.

Det er med andre ord overladt til adoptionssamrådene og Adoptionsnævnet at foretage en udfyldende fortolkning med udgangspunkt i lovens intentioner.

Vi skal i den forbindelse henvise til bemærkningerne til lovforslaget, hvoraf bl.a. fremgår følgende om de principielle hensyn, der ligger bag reglerne om aldersforskel mellem adoptanter og adoptivbørn:

"Reglerne om aldersforskel mellem ansøgere og barn bør efter Justitsministeriets opfattelse medvirke til at sikre, at adoptanterne under hele barnets opvækst har de fornødne ressourcer til at tage sig af barnet og har lyst og evne til at tage del i barnets leg og øvrige aktiviteter.

Aldersreglerne bør endvidere tage hensyn til det forhold, at mulighederne for, at barnet kan beholde begge sine forældre, indtil det bliver voksen, rent statistisk er mindre, jo ældre forældrene er ved modtagelsen af barnet.

Det bør også søges undgået, at aldersreglerne medvirker til at stille adoptivbørn anderledes end børn i biologiske familier ved, at adoptivbørns forældre er betydeligt ældre end forældrene til adoptivbørnenes jævnaldrende skolekammerater."

..."

Adoptionsnævnet skal henholde sig det af Civilretsdirektoratet anførte. Dispensationsmuligheden i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, kan således også anvendes, såfremt ansøgningen vedrører et større barn.

Ad 2) Kombination af de enkelte dispensationsmuligheder

Adoptionsnævnet havde i denne sag været i tvivl om, det er muligt at give dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 2, med henblik på at blive godkendt til barn nr. 2, hvis man i forbindelse med godkendelse til barn nr. 1 har fået dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 1.

Adoptionsnævnet anførte i høringen til Civilretsdirektoratet følgende:

"Det andet spørgsmål, som er stillet af amtet, vedrører muligheden for kombination af aldersdispensationsreglerne. Spørgsmålet – som ligeledes er foranlediget af en konkret sag – er, hvorvidt det er muligt at kombinere dispensationsreglerne, således at der kan søges om dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 1, ("noget yngre") og senere – med henblik på at blive godkendt til barn nr. 2 – efter § 6, stk. 2, nr. 2 ("inden rimelig tid").

Følgende fremgår af Justitsministeriets overvejelser i.f.m. bemærkninger til lovforslaget:

"Der vil ikke ved at kombinere de enkelte undtagelsessituationer, der er nævnt ovenfor, kunne opnås en yderligere fravigelse af de almindelige aldersregler. Adoptanter, der i en sen alder har adopteret et barn og derefter ønsker at adoptere endnu et barn, hvilket som nævnt bør kunne føre til en vis fravigelse af aldersreglerne, vil således ikke kunne opnå en yderligere fravigelse af aldersreglerne, selv om der er tale om et vanskeligt anbringeligt barn (p. 16)".

Det fremgår endvidere af lovforslaget, at man ikke i medfør af § 6, stk. 2, nr.2, bør imødekomme en ansøgning om adoption af et lille barn i aldersgruppen 0-36 måneder, hvis en af parterne på ansøgningstidspunktet er over ca. 45 år.

Nævnet vil – efter en nærmere gennemgang af hensynene bag reglerne – være mest tilbøjelig til at mene, at kombinationen af dispensationsmulighederne vedrører *den enkelte sag*, således at der ikke i en konkrete sag kan gives dispensation med henvisning til f.eks. delvis "rimelig tid" og delvis "særlige omstændigheder".

Hensynet på den ene side vil selvfølgelig være, at adoptanterne ikke bliver for gamle. Fortolkningen, hvor efter der blot ikke kan kombineres i den enkelte sag medfører naturligvis alt andet lige, at der accepteres ældre ansøgere. På den anden side bør der tages hensyn til, at man med reglen om dispensation efter § 6, stk. 2, nr. 2, netop har ønsket at give rum for en vis fleksibilitet med hensyn til alderskravet for adoptanter, der i en sen alder har adopteret et barn og derefter ønsker at adoptere endnu et barn. Samtidig er der som nævnt indlagt en øvre grænse for, hvor gamle ansøgerne kan være, idet der normalt ikke vil kunne gives godkendelse til adoption af et helt lille barn, hvis en af parterne er over ca. 45 år."

Civilretsdirektoratet var enig heri og udtalte følgende:

"...

Som anført af Adoptionsnævnet, fremgår det af forarbejderne til den seneste lovændring, at der ikke ved at kombinere de enkelte dispensationsmuligheder vil kunne opnås yderligere fravigelse af de almindelige aldersregler.

Dette indebærer efter direktoratets opfattelse, at der i forbindelse med en ansøgning om godkendelse som adoptant, hvor ansøgerne ikke opfylder de almindelige alderskrav i godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 1, kun kan blive tale om en fravigelse heraf, hvis ansøgerne falder ind under én af de dispensationsmuligheder, som følger af samme bestemmelses stk. 2, nr. 1 – 3. Det betyder med andre ord, at dispensation kun kan gives enten efter nr. 1, eller nr. 2, eller 3. Dispensation kan derimod ikke gives med henvisning til én dispensationsmulighed sammenholdt med en anden dispensationsmulighed, f.eks. godkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, nr. 1, sammenholdt med nr. 2.

Direktoratet finder ikke, at der er grundlag for at fortolke bemærkningerne i lovforslaget således, at der kun kan gives dispensation fra de almindelige aldersregler én gang eller således at ansøgere, der opfylder betingelserne for at få dispensation i medfør af én af de opregnede dispensationsmuligheder, skulle være afskåret fra at få en sådan dispensation alene under henvisning til, at ansøgerne i forbindelse med en tidligere adoptionssag har fået dispensation efter én de øvrige dispensationsmuligheder".

Nævnet skal henholde sig til det af Civilretsdirektoratet anførte. Det forhold, at en ansøger i forbindelse med en tidligere ansøgning har fået aldersdispensation, afskærer således ikke ansøgeren fra i forbindelse med en ny ansøgning at få aldersdispensation efter en af de øvrige dispensationsbestemmelser.

Det bemærkes, at nævnet løbende vil holde samrådene orienteret om udviklingen af praksis på området, bl.a. ved at udsende resumeer i sagerne. Resumeerne vil desuden løbende blive indlagt på nævnets hjemmeside (se nævnets afgørelser).